

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Природничо-географічний факультет

Кафедра історії та археології

ЗАТВЕРДЖЕНО НА ЗАСІДАННІ
КАФЕДРИ

Завідувач кафедри

 Л.І. Полякова

(протокол № 1 від 30.08. 2022 р.)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Актуальні проблеми новітньої історіографії України

Ступінь вищої освіти доктор філософії

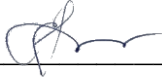
Галузь знань Гуманітарні науки 03 Історія та археологія 032

Запоріжжя, 2022

Розробники:

Гудзь В.В.. – професор кафедри історії та археології, доктор історичних наук,
професор.

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми О.М. Ситник

1. Опис навчальної дисципліни

Назва навчальної дисципліни **Актуальні проблеми новітньої історіографії України**

Заклад вищої освіти
Факультет **природничо-географічний**
Кафедра **історії та археології**

Освітньо-професійна програма

(повна назва, спеціальність) **032 Історія та археологія**

Мова навчання: **українська**

Розробники: (вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)
Гудзь В.В. – **професор кафедри історії та археології, д.і.н., професор**

Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Ступінь вищої освіти галузь знань, спеціальність, спеціалізація	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Ступінь вищої освіти: другий (магістерський), Галузь знань Освіта 01, Гуманітарні науки 03 Спеціальність _____ 032 Історія та археологія Освітня програма «Історія та археологія» Третього рівня вищої освіти за спеціальністю 032.03 Історія та археологія	Обов'язкова	
Блоків* – у тому числі: курсова робота – навчальна практика -		Рік підготовки:	
		3-й	3-й
		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		5-й	5-й
		Лекції	
		10 год.	
		Практичні, семінарські	
		10 год.	
		Лабораторні	
		год.	
		Навчальна практика**	
		год.	
		Самостійна робота	
		70 год.	
		Вид контролю (екзамен або залік)	
Тижневих годин**- 2			

* наводиться цифрою кількість блоків, а також позначається знаком «+» курсова робота та (або) навчальна практика у складі дисципліни за їх наявності.

** за робочим навчальним планом (при різній кількості годин у різних семестрах слід вказати окремо по кожному семестру).

2. Мета навчальної дисципліни

Метою дисципліни є формування у студентів знань, умінь та компетентностей з історіографії історії України у контексті вітчизняної історії та тісному зв'язку із європейською історіографією.

Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування дисципліною:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі історії, археології та інших історичних дисциплін; володіння методологією наукової та науково-педагогічної діяльності, проведення самостійного наукового дослідження у сфері своєї професійно-наукової діяльності, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності за проектом ЄС Тюнінг:

1. Інструментальні компетентності:

- Здатність до аналізу і синтезу.
- Засвоєння основ базових знань з професії.
- Усне і письмове спілкування рідною мовою.
- Навички управління інформацією (уміння знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел).
- Розв'язання проблем.

2. Міжособистісні компетентності:

- Здатність до критики та самокритики.
- Міжособистісні навички та вміння.
- Позитивне ставлення до несхожості та інших культур.
- Етичні зобов'язання.

3. Системні компетентності:

- Здатність застосовувати знання на практиці.
- Засвоєння дослідницьких навичок і умінь.
- Здатність до навчання.
- Здатність породжувати нові ідеї (креативність).

•

Фахові компетентності:

- ☐ Здатність проектувати і здійснювати освітній процес з урахуванням сучасної соціокультурної ситуації і рівня розвитку особистості;
- ☐ Спроможність діагностувати й оцінювати рівень розвитку, досягнення та освітні потреби особистості з наряду підготовки «Історія» ;
- ☐ Спроможність створення рівноправного і справедливого клімату, що сприяє навчанню для всіх учнів, незалежно від їх соціокультурно-економічного контексту

□ Володіння базовими загальними знаннями, а саме: знання історичних подій та явищ, що відносяться до всіх основних хронологічних періодів світової та вітчизняної історії;

□ Набуття критичного розуміння зв'язку причинно-наслідкових зв'язків між сьогодення і процесами в минулому;

□ Володіння спеціальними знаннями та вміння користуватися інструментами інших гуманітарних наук (таких, наприклад, українська література, політологія, соціологія, філософія, логіка, культурологія);

□ Здатність знаходити та використовувати інформацію з різних видів джерел згідно із завданням, формуючи цю інформацію критично в обґрунтовану розповідь;

3. Результати навчання

– Здатність використовувати основи теорії і методології освіти у професійній діяльності.

– Здатність проектувати і здійснювати освітній процес з урахуванням сучасної соціокультурної ситуації і рівня розвитку особистості.

– Спроможність діагностувати й оцінювати рівень розвитку, досягнення та освітні потреби особистості з наряду підготовки «Історія».

– Здатність до саморозвитку на основі рефлексії результатів своєї професійної діяльності.

– Здатність до організації спільної діяльності і міжособистісної взаємодії суб'єктів освітнього процесу.

– Здатність створювати і підтримувати психологічно безпечне освітнє середовище.

– Здатність спілкуватися рідною мовою з використанням термінології і методів, прийнятих в історіографії, читати історіографічні тексти або оригінальні документи на рідній мові; зводити, розшифровувати і каталогізувати дані належним чином.

– Здатність підготувати та подати в усній і письмовій формі наукове дослідження середнього обсягу, яке демонструє навички знаходити бібліографічну інформацію та первинні джерела і використовувати їх для вирішення деякої історіографічної проблеми

– Знання і застосування інструментів пошуку інформації, таких як бібліографічні системи, архівні описи, електронні посилання.

– Здатність використовувати комп'ютерні та Інтернет-ресурси і методи для переробки історичних або споріднених даних (використання статистичних, картографічних методів, створення баз даних).

– Здатність працювати результативно в команді з людьми інших країн, беручи до уваги різні фонові знання та розуміння своїх колег до визначених завдань.

– Здатність використовувати відповідну термінологію, обговорювати факти та інтерпретації зрозумілою і чіткою мовою.

– Здатність робити презентації усно та в письмовій формі до 10 сторінок.

- Здатність організовувати складну історичну інформацію в логічно послідовній формі.
- Здатність подати результати дослідження у формі звіту відповідно до основних канонів дисципліни.
- Здатність коректно коментувати, анотувати та редагувати тексти і документи відповідно до основних канонів дисципліни.

4. Критерії оцінювання

Критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення дисципліни.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до положення №283 від 29.08.2017 р. «Про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького».

5. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- залік;
- стандартизовані тести;
- наскрізні проекти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

1. Мета та заплановані результати навчання

Мета:

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни - підготовки висококваліфікованих фахівців на третьому рівні вищої освіти є засвоєння і поглиблення теоретичних та практичних знань, умінь і навичок аспірантів з дисципліни; опанування і застосування загальних засад методології наукової та професійної педагогічної діяльності за спеціальністю « Історія та археологія»; формування загальних, спеціальних, професійних компетентностей, достатніх для ефективного розв'язування стандартних і нестандартних комплексних завдань у професійній науково-педагогічній діяльності; формування фахових інтересів до впровадження інноваційних технологій, що забезпечить високий рівень їх конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці; виховання моральних, патріотичних особистостей, спроможних до ефективної праці, спрямованої на розвиток як регіону, так й України.

Основними завданнями вивчення дисципліни є: засвоєння необхідних для

майбутнього спеціаліста обсягу й рівня знань про сучасні теорії і напрями вітчизняної історіографії та концептуальне наповнення праць з історії України; вироблення навичок дослідження аспірантами основних праць провідних дослідників історії України; на основі детального вивчення інтелектуального змісту і духовної культури історичних робіт сприяти вихованню почуттів патріотизму і прагнення зберегти історіографічну спадщину.

2.1. Компетентності, які набуваються під час опанування дисципліною:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі гуманітарних наук під час професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів історичної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

1. Інструментальні компетентності:

- Здатність до аналізу і синтезу.
- Засвоєння основ базових знань з професії.
- Усне і письмове спілкування рідною мовою.
- Навички управління інформацією (уміння знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел).
- Розв'язання проблем.

2. Міжособистісні компетентності:

- Здатність до критики та самокритики.
- Міжособистісні навички та вміння.
- Позитивне ставлення до несхожості та інших культур.
- Етичні зобов'язання.

3. Системні компетентності:

- Здатність застосовувати знання на практиці.
- Засвоєння дослідницьких навичок і умінь.
- Здатність до навчання.
- Здатність породжувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності:

☐ Здатність проектувати і здійснювати освітній процес з урахуванням сучасної соціокультурної ситуації і рівня розвитку особистості;

☐ Спроможність діагностувати й оцінювати рівень розвитку, досягнення та освітні потреби особистості з напрямку підготовки «Історія»;

☐ Спроможність створення рівноправного і справедливого клімату, що сприяє навчанню для всіх студентів, незалежно від їх соціокультурно-економічного контексту

☐ Володіння базовими загальними знаннями, а саме: знання історичних подій та явищ, що відносяться до всіх основних хронологічних періодів світової та вітчизняної історії;

☐ Набуття критичного розуміння зв'язку причинно-наслідкових зв'язків між сьогоденням і процесами в минулому;

☐ Володіння спеціальними знаннями та вміння користуватися інструментами інших гуманітарних наук (таких, наприклад, українська

література, політологія, соціологія, філософія, логіка, культурологія);

□ Здатність знаходити та використовувати інформацію з різних видів джерел згідно із завданням, формуючи цю інформацію критично в обґрунтовану розповідь;

Заплановані результати навчання:

- Здатність детально розробляти та презентувати обґрунтований план дослідження, щодо вирішення дослідницько-інноваційного завдання та методологічно репрезентувати його у формі дисертаційного проекту;
- Здатність відрізняти суб'єктивні, спонтанні складові суджень від об'єктивних і аргументованих, вміти надавати перевагу останнім;
- Здатність визначати відповідні завдання та окреслювати їх таким чином, щоб розвивати й трансформувати наукові знання та розуміння;
- Здатність визначати, мати доступ, аналізувати та поєднувати інформацію з різних джерел, документів і текстів для вирішення відповідних історичних завдань;
- Розвиненість абстрактного мислення;
- Вміння використовувати поглиблені знання з історіографії для формування методологічного підґрунтя дослідження.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Історична наука на українських землях та в діаспорі до розпаду СРСР

Тема 1. Теоретико-методологічні засади курсу та особливості розвитку вітчизняної історіографії у XX ст.

Предмет і завдання курсу «Актуальні проблеми української історіографії XX століття» як спеціальної історичної дисципліни.

Передумови розвитку української історіографії на початку XX ст.

Розвиток основних напрямків вітчизняної історіографії:

а) народницького; б) новонародницького; в) державницько-консервативного; г) національно-державницького. Головні розробки представників різних наукових напрямків української історіографії.

Вплив політичних та ідеологічних чинників на розвиток української історичної думки XX ст.

Вплив філософських, економічних, соціальних і політичних ідей на розвиток української історичної думки XX ст.

Поява двох історіографічних потоків української історичної науки після утворення СРСР та їх принципові відмінності.

Тема 2. Інституції та напрями розвитку радянської вітчизняної історіографії

Головні етапи історіографічного процесу в Українській РСР. Їх особливості та характеристика.

Основні закономірності і особливості розвитку історичної наукової думки в радянській Україні.

Становлення марксистської історіографії в СРСР. Висвітлення історії України з позицій марксизму у творах М. Яворського. Посилення партійно-державного контролю за розвитком історичних досліджень.

Д. Багалій та "Нова революційна школа" в українській історіографії (М. Слабченко, М. Петровський, В. Романовський). Початок догматизації марксистської методології історії. Курс на "радянізацію" Всеукраїнської Академії наук і розгром школи М. Грушевського.

Критика історичних концепцій М. Василенка та Д. Яворницького. "Короткий курс історії ВКП(б). Сталінізм та історична наука. Категорія "соціального замовлення".

Політичні та ідеологічні умови розвитку марксистської історіографії у повоєнний період. Посилення боротьби з "буржуазною" історіографією. Наслідки Постанови ЦК КП(б)У "Про політичні помилки і незадовільну роботу інституту історії України Академії наук УРСР".

XX з'їзд КПРС і радянська історіографія. Спроби оновлення марксистської методології. Дискусії 60-70-х років. Спроби перегляду догматичних схем історії України (М. Брайчевський, І. Дзюба, О. Апанович).

Посилення впливу офіційної ідеології на історичну науку в 70-80-х роках. Теорії "розвинутого соціалізму" та "нової історичної спільності-радянського народу" й історіографія.

Основна проблематика досліджень українських радянських істориків.

Узагальнюючі багатотомні праці з історії УРСР. Відродження історико-краєзнавчого руху. "Історія міст і сіл Української РСР". Актуальні проблеми історії України в працях вітчизняних істориків радянської доби.

Тема 3. Українська історична наука в еміграції за часів існування СРСР

Утворення мережі еміграційних наукових установ і культурно-освітніх закладів.

Українське Історико-Філологічне Товариство. НТШ.

Д. Антонович. І. Крип'якевич та львівський осередок українознавства.

Історіософія В. Липинського та Д. Донцова.

Дослідження української історіографії на Заході Дмитром Дорошенком, Михайлом Чубатим..

Праці з історії України та історії вітчизняної історичної думки Бориса Крупицького, Олександра Яковліва, Олександра Оглоблина, Івана Огієнка.

Післявоєнні центри історичної науки української еміграції за океаном і в Європі. Енциклопедичні видання української діаспори.

Головна історична проблематика науковців української діаспори за часів існування СРСР.

Значення еміграційної історіографії для подальшого розвитку української історичної науки.

Змістовий модуль 1. Актуальні проблеми вітчизняної історіографії в роки незалежності

Тема 4. Розвиток української історіографії на Заході з кінця 80-х рр. – початку XXI ст.

Розширення джерельної бази зарубіжної української історіографії після розпаду СРСР.

Сучасні зарубіжні центри української історичної науки. Реорганізація системи науково-дослідних установ. Український науковий інститут Гарвардського університету. Наукові інтереси директорів УНІ Омеляна Пріцака Григорія Грабовича, Романа Шпорлюка, Сергія Плохія.

Канадський інститут українських студій при Альбертському університеті в Едмонтоні. Роман Сербин.

Європейські історичні наукові центри. Український вільний університет у Мюнхені.

Тема 5. Актуальні проблеми сучасної української історіографії

"Перебудова" та історична наука. Розширення джерельної бази вітчизняної історіографії. Відкриття архівів.

Реорганізація системи науково-дослідних установ. Інститут історії України НАН України. Інститут історичної пам'яті.

Перевидання історіографічної спадщини. Освоєння наукової спадщини минулого.

Встановлення зв'язків з науковими центрами зарубіжжя. Співпраця з українською діаспорою. Заснування Міжнародної асоціації українців.

Криза методології вітчизняної історичної науки. Криза «ідентичності історика».

Концептуальні пошуки українських істориків та їх основні напрями.

Дискусії з актуальних питань вітчизняної історії: Історії Русі, історії революцій 1648 -1658 та 1917-1921 рр. та ін.

Сучасний дискурс з історії Голодомору 1932-1933 рр. в Українській РСР Новітня історіографія діяльності ОУН-УПА.

Вивчення "білих плям" історії у працях провідних вітчизняних істориків та розробках науково-дослідницьких центрів.

Новітня історіографія України. Основні тенденції вітчизняної історичної науки XXI ст. Історіографія Російсько-української війни 2014-2020 рр.

4. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	п	ла б	ін д	с.р .		л	п	ла б	ін д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Історична наука на українських землях у X-XVIII століттях												
Тема 1. Теоретико-методологічні засади курсу та особливості розвитку вітчизняної історіографії на початку XX ст.	14	2	0			12	14	2				12
Тема 2. Інституції та напрями розвитку радянської вітчизняної історіографії	16	2	2			12	16	2				14
Тема 3. Українська історична наука в еміграції за часів існування СРСР	16	2	2			12	16		2			14
Разом за змістовим модулем 1	46	6	4			36	46	4	2			40
Змістовий модуль 2. Українська та слов'янська історіографія колоніального періоду та новітньої доби												
Тема 4. Розвиток української історіографії на Заході з кінця 80-х рр. XXст.	22	2	2			18	22		2			20
Тема 5. Актуальні проблеми сучасної української історіографії	22	2	4			16	22	2				20

Разом за змістовим модулем 2	44	4	6			34	44	2	2			40
Усього годин	90	10	10			70	90	6	4			80

5. Теми лекцій

Таблиця 3

№ з/п	Назва теми та питання, що вивчаються	Кількість годин
1.	Тема 1. Теоретико-методологічні засади курсу та особливості розвитку вітчизняної історіографії на початку ХХ ст. 1. Українська історіографія ХХ ст. як галузь знань і навчальна дисципліна 2. Теоретичні засади та хронологічні особливості вітчизняної історичної думки ХХ ст. 3. Утвердження напрямів української історіографії на початку ХХ ст.	2
2.	Тема 2. Інституції та напрями розвитку радянської вітчизняної історіографії 1. Становлення української радянської історіографії у 20-ті роки 2. Українська історична наука в період посилення тоталітаризму (30-ті – початок 50-х років) 3. Історична наука в Україні у середині 50-х – середині 80-х років	4
3.	Тема 3. Українська історична наука в еміграції за часів існування СРСР 1. Українські історичні центри за кордоном у 20-30-ті роки та основні напрямки їх діяльності 2. Провідні історики української еміграції та їх здобутки у післявоєнні роки 3. Нові рубежі зарубіжної україністики у 60-80-ті роки ХХ ст.	4
4.	Тема 4. Розвиток української історіографії на Заході з кінця 80-х рр. – початку ХХІ ст. 1. Розширення джерельної бази українських істориків зарубіжжя та їх контактів з Україною 2. Основні наукові проекти українських істориків зарубіжжя 3. Сучасні здобутки провідних істориків української діаспори	4
5.	Тема 5. Актуальні проблеми сучасної української історіографії 1. Українська історіографія в часи горбачовської перебудови 2. Відродження традицій національної історіографії в незалежній Україні	4

	3. Сучасна історична наука в Україні і завдання історіографії	
--	---	--

6. Теми практичних (семінарських) занять

Таблиця 4

№ з/п	Назва теми	Форми контролю	Кількість годин
1	Теоретичні засади вітчизняної історіографії. Зародження нових напрямів української історичної науки на початку ХХ ст. 1. Українська історіографія як галузь знань і навчальна дисципліна 2. Теоретичні засади та хронологічні особливості української історичної думки ХХ ст. 3. Зародження державницького напрямку української історіографії	Поточний	2
2.	Тема 2. Інституційне становлення радянської вітчизняної історіографії. Посилення ідеологічного диктату влади 1. Розвиток української радянської історіографії у 20-ті роки 2. Українська історична наука в період утвердження сталінських догматів (30-ті – початок 50-х років) 3. Актуальні питання української радянської історіографії середини 50-х – середини 80-х років	Поточний	2
3	Тема 3. Українська історична наука ХХ ст. в умовах еміграції 1. Діяльність українських історичних центрів за кордоном у 20-30-ті роки 2. Здобутки істориків діаспори у післявоєнні роки 3. Нові рубежі українських істориків зарубіжжя у 60-80-ті роки ХХ ст.	Модульний	2
4	Тема 4. Розвиток української історіографії на Заході з кінця 80-х рр. – початку ХХІ ст. 1. Науковий доробок вчених Українського вільного університету. 2. Історичні дослідження Ореста Субтельного:	Періодичний	2

	історіографічний аналіз 3. Європейська історична думка XIX ст. в сучасній українській історіографії		
5	Сучасна українська історіографія: проблеми і тенденції 1. Науковий доробок вчених Інституту історії України НАН України в роки незалежності 2. Історіографічні особливості розробки теми російсько-української війни українськими істориками в Канаді і США 3. Розробка проблеми Голодомору в сучасній українській історіографії 4. Історіософські проблеми нової і новітньої Європи в сучасній вітчизняній історіографії	Модульний	2
	Всього		10

7. Завдання для самостійної роботи
Теми для самостійного опрацювання

Таблиця 5

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основні етапи розвитку вітчизняної та слов'янської історіографії та їх особливості. 1. Функції та методи вітчизняної історіографії 2. Представники чотирьох основних напрямів української історіографії на початку XX ст.	12
2	Українська радянська історична наука у 30-ті – серед. 80 років XX ст. 1. Концептуальні засади школи істориків-марксистів 2. Історіографічні зміни після хрущовської відлиги і їх відображення в Україні	12
3	Становище української історіографії зарубіжжя у 20 -- 80-х рр. XX ст. 1. В. Липинський як представник державницького напрямку історіографії 2. Доробок Українського історико-філологічного товариства в Празі	12
4	Сучасна зарубіжна історіографія історії України XX ст. 1. Науковий доробок вчених Українського вільного університету.	18

	2. Історичні дослідження Ореста Субтельного	
5	Розвиток української історіографії з кінця 80-х рр. XX ст. 1. Науковий доробок вчених Інституту історії України НАН України в роки незалежності 2. Історіографічні особливості розробки теми Голодомору	16
	Разом	70

Завдання для самостійної роботи студентів

Таблиця 6

№ з/п	Завдання для самостійної роботи студентів
1	Огляд літературних джерел* ...2 бали, тиждень 2
2	Есе на англomовну статтю ...5 балів, тиждень 4
3	Реферат з теми* ...5 балів... тиждень 8
4	Презентація з теми* ...3 бали тиждень 10

*

Організація самостійної роботи здобувачів

Таблиця 7

№ з/п	Організація самостійної роботи студентів	Години
	3 курс 5 семестр	
1	Вивчення теоретичного матеріалу	51
2	Виконання завдань (згідно технологічної карти: есе, реферат, презентація тощо)	15
3	Підготовка до періодичного (поетапного, модульного) контролю	4
	Разом	70

8. Індивідуальні завдання

Теми рефератів, есе, презентацій, творчих проєктів тощо для самостійної виконання

1. Українська історіографія як галузь знань і навчальна дисципліна
2. Теоретичні засади вітчизняної історичної думки XX ст.
3. Початки радянської історичної науки
4. Історичні знання в Україні у 20-ті роки XX ст.
5. Утвердження української історіографії на початку XX ст.
6. Основні напрями вітчизняної історіографії на початку XX ст.

7. Вітчизняна історіографія на тлі національно-державного відродження
8. Радянізація української історичної науки у 30 – 80-ті роки XX ст.
9. Формування українських зарубіжних історичних центрів у XX ст.
10. Вітчизняна історіографія в період посилення тоталітаризму (30—ті – початок 50-х років)
11. Історична наука в Україні у середині 50-х – середині 80-х років
12. Розвиток української вітчизняної історіографії з кінця 80-х рр. XX ст.
13. Українська зарубіжна історіографія в часи горбачовської перебудови
14. Відродження традицій національної історіографії в незалежній Україні
15. Наукові здобутки професора Романа Сербина
16. Михайло Грушевський і його історична школа
17. Історіографічна оцінка багатотомної «Історії Української РСР»
18. Характеристика радянської історичної науки М. Чубатим
19. Характеристика радянської історичної науки Б. Крупницьким
20. Історіографічна концепція Дмитра Дорошенка
21. Характеристика історичної спадщини Джеймса Мейса
22. Олександр Оглоблин як історіограф
23. Історіософія Вячеслава Липинського
24. Узагальнюючі багатотомні праці з історії УРСР: зміст та ідеї
25. Сучасний історіографічний дискурс історії голодомору 1932-1933 рр.
26. Сучасний історіографічний дискурс діяльності ОУН-УПА.
27. Концептуальні пошуки сучасних українських істориків: основні здобутки і хиби
28. Історіософія Тараса Шевченка
29. Сучасний історіографічний дискурс історії незалежної України
30. Історіософія Дмитра Донцова
31. Актуальні проблеми Хмельниччини у працях академіка Валерія Смолія
32. Інтерпретація проблеми голоду 1932-1933 рр. в Україні як геноциду професором С. Кульчицьким
33. Проблеми історії України XX ст. у працях професора Г. Касьянова
34. Актуальні проблеми історії України XX ст. у працях професора Ф. Турченка
35. Діяльність Українського наукового інституту Гарвардського університету

9. Теми курсових робіт (за наявності)

10. Схема нарахування балів

Технологічна карта накопичувальних рейтингових балів з навчальної дисципліни (приклад у Додатку 10).

Критерії оцінювання за видами завдань, передбачених технологічною картою

<p align="center">Методи контролю результатів навчання</p> <p>Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять форми проведення поточного контролю: усне опитування, виконання тестових завдань тощо.</p> <p>Проміжний контроль відбувається у вигляді модульної контрольної роботи (2 модулі).</p> <p>Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту (VII семестр).</p>	<p>Максимальна кількість балів та критерії до їх зарахування</p>
<p>Усна відповідь на семінарському занятті</p>	<p>3,0 бали - за вичерпну відповідь із наведенням додаткової інформації; 2,2 – за достатню відповідь; 1,5 – за неповну відповідь; 0,8 – за пізнавальну активність</p>
<p>Реферат</p>	<p>(5 балів – проблема розкрита повністю, робота оформлена згідно вимог; 4 бали – проблема розкрита повністю, робота оформлена із несуттєвими помилками; 3 бали – студент достатньо орієнтується у питанні, але допускає суттєві помилки; 2 бали – студент достатньо орієнтується у питанні, але допускає суттєві помилки, робота оформлена із серйозними порушеннями; 1 бал – питання не розкрито, робота оформлена без дотримання вимог; 0 балів – робота відсутня)</p>
<p>Есе на англomовну статтю</p>	<p>5 балів – проблема розкрита повністю, робота оформлена згідно вимог; 4 бали – проблема розкрита повністю, робота оформлена із несуттєвими помилками; 3 бали – студент достатньо орієнтується у питанні, але допускає суттєві помилки; 2 бали – студент достатньо орієнтується у питанні, але допускає суттєві помилки, робота оформлена із серйозними</p>

	порушеннями; 1 бал – питання не розкриті, робота оформлена без дотримання вимог; 0 балів – робота відсутня)
Презентація з теми*	3 бали – презентація повністю розкриває проблему; 2,25 бали – презентація в цілому розкриває проблему, але допущені несуттєві неточності; 1,5 бали – презентація частково розкриває проблему, допущені суттєві неточності; 0,75 бал – презентація фрагментарна; 0 балів – презентація відсутня
Огляд літературних джерел* ...	2 бали – огляд літературних джерел повний; 1,4 бали – огляд літературних джерел неповний; 0,7 бал – огляд літературних джерел фрагментарний; 0 балів – огляд літературних джерел відсутній
Екзамен	40 балів: 30 балів – відповіді на 3 усні питання; 10 балів – відповіді на 10 тестових завдань. Усні відповіді: 10 балів за вичерпну відповідь із наведенням додаткової інформації; 7 – за достатню відповідь; 4 – за неповну відповідь; 1 – за неправильну відповідь або її відсутність Тестові завдання: 1 бал – завдання виконано, 0 балів – завдання не виконано.

Таблиця 8

Критерії оцінювання

Методи контролю результатів навчання	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Усна відповідь на семінарському занятті	X* балів (0,25X – за пізнавальну активність, 0,5X – за неповну відповідь, 0,75X – за достатню відповідь, X – за вичерпну відповідь із наведенням додаткової інформації)
Складання хронологічної таблиці	3 бали (3 балів – хронологічна таблиця повна; 2 бали – хронологічна таблиця неповна; 1 бал – хронологічна таблиця фрагментарна; 0 балів – хронологічна таблиця

	відсутня).
Огляд літературних джерел	3 бали (3 балів – огляд літературних джерел повний; 2 бали – огляд літературних джерел неповний; 1 бал – огляд літературних джерел фрагментарний; 0 балів – огляд літературних джерел відсутній).
Реферат	5 балів (5 балів – проблема розкрита повністю, робота оформлена згідно вимог; 4 бали – проблема розкрита повністю, робота оформлена із несуттєвими помилками; 3 бали – студент достатньо орієнтується у питанні, але допускає суттєві помилки; 2 бали – студент достатньо орієнтується у питанні, але допускає суттєві помилки, робота оформлена із серйозними порушеннями; 1 бал – питання не розкрито, робота оформлена без дотримання вимог; 0 балів – робота відсутня).
Презентація	4 бали (4 бали – презентація повністю розкриває проблему; 3 бали – презентація в цілому розкриває проблему, але допущені несуттєві неточності; 2 бали – презентація частково розкриває проблему, допущені суттєві неточності; 1 бал – презентація фрагментарна; 0 балів – презентація відсутня).
Іспит	<p>40 балів: 10 балів – відповіді на 3 усних питання; 10 балів – відповіді на 10 тестових завдань.</p> <p>Усні відповіді: 10 балів – студент повністю розкрив питання, охарактеризувавши історичні явища у контексті відповідної історичної епохи; 9 балів – студент повністю розкрив питання, допустивши 1-2 незначні помилки; 8 балів – студент достатньо розкрив питання, грамотно використовуючи наукову термінологію, при цьому випустив 1-2 важливих елементи; 7 балів – студент достатньо розкрив питання, грамотно використовуючи наукову термінологію, при цьому випустив декілька важливих елементи; 6 балів – студент достатньо розкрив питання, при цьому випустив декілька важливих елементи, допустив незначні помилки у використанні наукової термінології; 5 балів – студент достатньо орієнтується у питанні, але допускає суттєві помилки при використанні наукової термінології; 4 бали – студент достатньо орієнтується у питанні, але допускає суттєві помилки у хронології та науковій термінології; 3-бали – студент може назвати лише основні риси питання, робить суттєві помилки при використанні наукової термінології; 2 бали – студент показав фрагментарні знання; 1 бал – студент знає 1-2 несуттєвих факти, що стосуються питання; 0 балів – студент показав повну відсутність знань з питання.</p> <p>Тестові завдання: 1 бал – завдання виконано, 0 балів –</p>

	завдання не виконано.
--	-----------------------

*Х – максимальна кількість балів за семінарське заняття згідно технологічної карти

**Розподіл балів, які отримують студенти
(згідно технологічних карт)**

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Рекомендована література

Основна

1. Гудзь В.В., Мовчан О.М. Методичні рекомендації з курсу «Історіографія історії України». – Мелітополь, 2012. – 127 с.
2. Дашкевич Я. Дорогами української Кліо: про стан історичної науки в Україні. – К., 1993.
3. Дорошенко Д. Огляд української історіографії. Державна школа: Історія. Політологія. Право. – К.: Українознавство - К., 1996. – 256 с.
4. Зашкільняк Л.О. Методологія історії від давнини до сучасності.- Львів: ЛОНМІО, 1999.
5. Іванко А.Б. Історики України XIX–XX ст. (нарис української історіографії). – Кіровоград, 2001. – 382 с.
6. Історична наука: термінологічний і понятійний довідник /В.Литвин та ін. – К.: Вища школа, 2002. – 403 с.

7. Історія України: Нові підходи в історіографії та археографії / Ред. кол.: Хворостяний (гол. ред.) та ін. - К., 1989.
8. Історія України в особах. XIX-XX ст. - К.: Україна, 1995. [Бантиш-Каменський, М. Максимович, І.Срезневський, М.Костомаров, П.Куліш, В.Антонович, М.Драгоманов, М.Грушевський, І.Огієнко, В.Липинський, О.Єфименко, Д. Яворницький, А.Кримський].
9. Калакура Я. Українська історіографія: Курс лекцій.— К.: Генеза, 2004. — 496 с.
10. Касьянов Г.В., Толочко О.П. Національні історії та сучасна історіографія: виклики й небезпеки при написанні нової історії України // Український історичний журнал. - 2012. - №6. — С.4-24.
11. Колесник І.І. Українська історіографія (XVIII - початок XX століття). — К: Генеза, 2000. — 256 с.
12. Колесник І. Українська історіографія: концептуальна історія. — К., 2013. — 566 с.
13. Коцур В.П., Коцур А.П. Історіографія історії України: Курс лекцій. — Чернівці, 1999. — 520 с.
14. Левенець Ю.А. Теоретико-методологічні засади української суспільно-політичної думки: проблеми становлення та розвитку (друга половина XIX — перша третина XX століття). — К.: Стилос, 2001. — 585 с.
15. Масненко, В. В. Історична думка та націотворення в Україні (кінець XIX—перша третина XX ст.) / В. В. Масненко. — К.—Черкаси: Відлуння Плюс, 2001. — 439 с.
16. Масненко, В. В. Історичні концепції М. С. Грушевського та В. К. Липинського. Методологічний і суспільно-політичний виміри української історичної думки 1920-х років / В. В. Масненко. — К.—Черкаси: Брама-ІСУЕП, 2000. — 284 с.
17. Потульницький В.А. Історія української політології. (Концепції державності в українській зарубіжній історико-політичній науці). - К.: Либідь, 1992.
18. Пріцак О. Історіософія та історіографія Михайла Грушевського / О. Пріцак. — Київ; Кембридж: Ін-т археографії НАНУ, 1991. — 136 с.
19. Проблемы источниковедения и историографии. Материалы II научных чтений памяти академика И.Д. Ковальченко. - М.: "Российская политическая энциклопедия"(РОССПЭН), 2000.
20. Пронь С. В. Матеріали з української історіографії. — Миколаїв, 2006.
21. Оглоблин О. Історіографія // Енциклопедія Українознавства: в 10т.- Львів: НТШ, 1994. - Т. 3. - С. 887 - 891.
22. Тельвак Вікторія, Тельвак Віталій. Михайло Грушевський як дослідник української історіографії. - Київ-Дрогобич, 2005. - 334 с.
23. Удод Олександр. Історія повсякденності: питання історіографії /Історія повсякденності: теорія та практика: матеріали Всеукр. наук, конф., Переяслав-Хмельн., 14—15 трав. 2010 р. / Упоряд.: Лукашевич О.М., Нагайко Т.Ю. — Переяслав-Хмельницький, 2010. — 246 с.
24. Українська історіографія на зламі XX і XXI ст.: здобутки і проблеми / за ред. Л. Зашкільняка. — Л.: Вид-во Львів. нац. ун-ту, 2004. — 406 с.

25. Яковенко Н. Нариси кризової історіографії // Критика. – Київ. – 2006. – Число 1-2.

Допоміжна

26. Атаманенко А. Є. Українська історіографія в біполярному світі // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. – 2013. – вип. XXXVI. – С.297-304.
27. Бойченко І.В. Філософія історії: Підручник для студ. вищ. навч. закл. – К., 2000.
28. Бондар Вадим. Сучасна українська історіографія: підсумки і виклики // Історіографічні дослідження в Україні: Збірник наукових праць [Гол. редкол В.А. Смолій]. - Вип.25. – К. Інститут історії України НАН України, 2014. – С.95-115.
29. Брайчевський М. Вступ до історичної науки. Навч. посібник. – К., 1995.
30. Зашкільняк Л. Методологія історії від давнини до сучасності. – Львів, 1999. – 224 с.
31. Дашкевич Я. Стан української історичної науки та завдання Наукового товариства ім. Т. Шевченка // Український час. - 1993. - N 1. - С. 12-15.
32. Дорошенко Д. Розвиток науки українознавства у ХІХ – на початку ХХ ст. та її дослідження / Д. Дорошенко // Українознавство: хрестоматія-посібник. У 2 кн. / упоряд. В. С. Крисаченко. – К.: Либідь, 1997. – Кн. 2. – С. 288–313.
33. Кухта Б.Л. З історії української політичної думки. - К.: Генеза, 1994.
34. Магочий П. Українське національне відродження. Нова аналітична структура // Український історичний журнал. – 1991. – №3. – С.102-106.
35. Потульницький В.А. Україна і всесвітня історія: Історіософія світової та української історії ХVІІ-ХХ століть. - К.: Либідь, 2002.
36. Потульницький В.А. Українська та світова історична наука // Український історичний журнал. – 2000. – №1, 2, 3, 4.
37. Рикер, П. Историописание и репрезентация прошлого [Текст] / П. Рикер // Аннали на рубеже веков: антологія. – М., 2002. – С. 23–41.
38. Реєнт, О. Сучасна історична наука в Україні: шляхи поступу / О. Реєнт // Український історичний журнал. – 1999. – № 3. – С. 3–22; № 4. – С. 3–27.
39. Сербин Р. «Велика вітчизняна війна»: советський міт в українських шатах / Р. Сербин // Сучасність. – 2001. – № 6. – С. 3–33.
40. Таран Л. В. Провідні тенденції світової історіографії у ХХ ст. та проблеми кризи сучасної української історичної науки // Український історичний журнал. – 1998. – № 5; 1999. – № 1. – С. 86–97.
41. Февр Л. Суд совести истории и историка: пер. с фр. / Л. Февр // Февр Л. Бои за историю. – М.: Наука, 1991. – С. 10–23.
42. Ясь О. В. Понятійний апарат історичної науки і українська історіографія: сучасний стан та перспективи розробки // Історична наука на порозі ХХІ століття: підсумки та перспективи: матеріали Всеукраїнської наук. конф. (м. Харків, 15 -17 листопада 1995 р.). - Харків: Авеста, 1995. - С. 92 - 97.

Інформаційні ресурси

- 43.Електронна бібліотека Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського [електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/eb>
- 44.Бейкер Марк. Погляд одного історика на розвиток сучасної історіографії Української революції 1917-1920 рр. // Україна Модерна. Ч. 9. – Київ–Львів, 2005: <http://www.franko.lviv.ua/Subdivisions/um/um9/Zmist.htm>
- 45.Бобіна О.В. Історіографія історії України. - Миколаїв: УДМТУ, 2002. - 24 с.// <http://www.twirpx.com/file/41091/....>
- 46.Ващенко Володимир. М. Грушевський: «економія» життя як модель історіографії // Україна Модерна. Ч. 9. – Київ–Львів, 2005: <http://www.franko.lviv.ua/Subdivisions/um/um9/Zmist.htm>
- 47.Грицак Ярослав. Українська історіографія. 1991-2001: десятиліття змін // Україна Модерна. – 2005: <http://www.franko.lviv.ua/Subdivisions/um/um9/Zmist.htm>
- 48.Зашкільняк Леонід. Виклики сучасної історіографії: світовий та український контексти // Україна модерна. Ч. 9. – Київ–Львів, 2005. – 384 с.: <http://www.franko.lviv.ua/Subdivisions/um/um9/Zmist.htm..>
- 49.Калакура Ярослав, Алексієвець Леся. Цивілізаційні засади української історіографії: irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21CO...
- 50.Кормич Л.І. Історіографія //Історія України // http://pidruchniki.ws/13761025/istoriya/istoriografiya_istoriya_ukrayini
- 51.Макарчук С. Писемні джерела з історії України. – Львів: Вид-во «Світ», 1999. - 351 с. <http://www.twirpx.com/signup/>
- 52.Острянюк Андрій. Наукові історичні школи в Україні: фантоми української історіографії: dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/40021/16-Ost..
- 53.Яремчук В - Українська історіографія на зламі XX і XXI століть здобутки і проблеми - http://vuzlib.com.ua/articles/book/19517-Ukra%D1%97nska_%D1%96stor%D1%96ograf%D1%96jana/1.html

13. Методичне забезпечення

1. Робоча програма дисципліни «Актуальні проблеми української історіографії XX століття»;
2. Конспект лекцій.
3. Гудзь В. В.Історія України. – К.: Слово, 2008. – 672 с.
4. Гудзь Віктор, Мовчан Ольга. Навчально-методичні рекомендації для семінарських занять з курсу "Історіографія історії України". – Мелітополь, 2012. – 127 с.

14. Перелік питань, що виносяться на підсумковий контроль

1. Охарактеризувати особливості української історіографії на поч.. XX ст.
2. Охарактеризувати розвиток історіографії історії України у 20-роках XX ст.

3. Проаналізувати діяльність українознавчих центрів зарубіжжя у 20-30-ті роки
4. Проаналізувати діяльність історичної секції ВУАН на чолі з Михайлом Грушевським
5. Висвітлити суть історіографічної концепції академіка Матвія Яворського
6. Дати розгорнуту оцінку фундаментальних праць радянських істориків 60-х – 70-х рр. XX ст.
7. Висвітліть діяльність українознавчих осередків історичної науки після 2-ї світової війни поза межами УСРР.
8. Проаналізуйте коло наукових уподобань та вклад в історичну науку історика В. Смоля
9. Обґрунтувати історіографічну цінність історичних поглядів С. Кульчицького
10. Дати оцінку праці М. Чубатого «Українська історична наука (її розвиток і досягнення)»
11. Обґрунтувати цінність наукового доробку професора Дмитра Антоновича
12. Проаналізувати історичний доробок Бориса Крупницького
13. Охарактеризувати проблеми розвитку української історіографії в роки незалежності
14. Обґрунтувати історіографічну оцінку діяльності Інституту національної пам'яті
15. Дати історіографічну оцінку працям вчених Українського наукового інституту в Гарварді
16. Оцінити вклад в українську історіографію Дмитра Дорошенка
17. Дати історіографічну оцінку історичного доробку Федора Турченка
18. Охарактеризувати історичну схему бачення історії Русі сучасними українськими істориками
19. Висвітлити особливості «перебудов чого» періоду української історіографії
20. Дати розгорнуту оцінку фундаментальних праць радянських істориків 60-х – 70-х рр. XX ст.
21. Висвітлити діяльність осередків української історичної науки у XX ст. в Європі.
22. Висвітлити діяльність осередків української історичної науки у XX ст. в Канаді.
23. Обґрунтувати історіографічну цінність наукової діяльності Дмитра Яворницького
24. Обґрунтувати історіографічну оцінку підручників з історії України О. Бойка, В. Гудзя, В. Литвина
25. Обґрунтувати історіографічну оцінку праці В. Коцура і А. Коцура «Історіографія історії України»
26. Обґрунтувати цінність історіософського доробку Дмитра Донцова
27. Проаналізувати історичні погляди Романа Сербина
28. Проаналізувати концепцію Визвольної війни 1648-1676 рр. В. Смоля і В. Степанкова

29. Проаналізувати історичні погляди Омеляна Пріцака
30. Простежити висвітлення актуальних проблем історії України під час 2-ї світової війни
Володимиром Косиком
31. Дати оцінку методології історичного пізнання у працях Н. Яковенко, Я. Грицака
32. Висвітлити стан розробки в сучасній історіографії проблем Української революції 1917-1920 рр.
33. Висвітлити стан розробки в сучасній історіографії проблем проблематики радянських голодоморів
34. Висвітлити стан розробки в сучасній історіографії проблем селянського повстанського руху у 1917-1921 рр.
35. Висвітлити стан розробки в сучасній історіографії проблем національного руху опору у 40-ві-50-ті роки
36. Висвітлити стан розробки в сучасній історіографії проблем дисидентського руху в радянській Україні